

§ 420

Helsingin keskustan ryhmäaloite selvitys asukasvaikuttamisen kanavoimiseksi kaupunginosapohjaisesti

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi Helsingin keskustan valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ella Tanskanen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 09-310 36029
ella.tanskanen(a)hel.fi
Johanna Seppälä, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin keskustan valtuustoryhmä esittää valtuustoaloitteessaan selvitystyön tekemistä ja kaupunginosavaltuustojen perustamista aluksi kokeiluluonteisesti muutamissa kaupunginosissa. Valtuustoryhmä katsoo, että kaupunginosavaltuustot voisivat olla mahdollisuus siirtää päätöksentekoa asukkaiden lähelle. Aloitteessa todetaan, että muissa Pohjoismaiden pääkaupungeissa osa kunnallisista tehtävistä on siirretty kaupunginosien vastuulle. Aloitteessa kysytään, mihin toimiin Helsingin kaupunki aikoo ryhtyä selvittääkseen todellisia ja konkreettisia toimenpiteitä kanavoida asukasvaikuttamista kaupunginosapohjaisesti.

Hallintosäännön 30 luvun 1 §:ssä tarkoitettu valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä, ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten kuin hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä määrätään sellaisen

aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Muutoin ryhmäaloitteeseen sovelletaan, mitä 11 §:ssä on määrätty valtuutetun aloitteesta.

Aloitteeseen on saatu lausunnot kasvatus- ja koulutuslautakunnalta, kaupunkiympäristölautakunnalta, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalta. Kaupunginhallitus viittaa asiassa saatuihin lausuntoihin, joissa kuvataan osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumista eri toimialoilla sekä esitettyyn osallisuus- ja vuorovaikutusmalliin, johon sisältyy alueellista osallisuutta tukevia toimintatapoja ja rakenteita.

Kaupunginhallitus viittaa edelleen kaupunginvaltuuston 16.3.2016 tekemään periaatelinjaukseen, jonka mukaan Helsingin johtamisjärjestelmään ei olla perustamassa kuntalain 36 § mukaisia alueellisia toimieliimiä. Helsingissä osallisuuden periaatteet on kirjattu kaupungin hallintosääntöön (osa V Osallistuminen ja viestintä, luku 27 Kaupunkilaisten ja palvelunkäyttäjien osallistumisoikeus § 1).

Osallisuuden periaatteet ovat kaupungin hallintosäännön 27 luvun mukaan seuraavat: kunnan jäsenten osallisuus ja kaupungin ja kaupunkilaisten vuorovaikutus perustuu yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseen, omaehtoisen toiminnan mahdollistamiseen ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luomiseen. Helsingin kaupungilla kaupunkilaisten ja palveluiden käyttäjien osallistumisen ja vuorovaikutuksen osatekijöitä ovat hallinnon avoimuus, selkokielen ja monikanavainen viestintä, alueellinen osallistuminen, osallistuva suunnittelu ja budjetointi, asukaslähtöisyyttä edistävät käyttäjä- ja asiakasraadit, asiakaskokemuksen ja palautteiden hyödyntäminen, toimivat aloitekäytännöt sekä kansalaistoiminnan kannuste- ja tukimenettelyt.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ella Tanskanen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 09-310 36029
ella.tanskanen(a)hel.fi
Johanna Seppälä, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunginhallitus 13.11.2017 § 1006

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa Helsingin keskustan valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ella Tanskanen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 09-310 36029
ella.tanskanen(a)hel.fi
Johanna Seppälä, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 19.09.2017 § 69

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Vuoden 2016 aikana valmisteltiin kaupungin osallisuusjärjestelmää ja sen periaatteita osana kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamista. Osallisuusjärjestelmää kehitettiin vuorovaikutteisesti yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Kaupungin hallintosäännön 27 lukuun kirjattiin osallisuuden ja vuorovaikutuksen seuraavat periaatteet:

Kunnan jäsenten osallisuus ja kaupungin ja kaupunkilaisten vuorovaikutus perustuu yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseen, omaehtoisen toiminnan mahdollistamiseen ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luomiseen. Helsingin kaupungilla kaupunkilaisten ja palveluiden käyttäjien osallistumisen ja vuorovaikutuksen osatekijöitä ovat: Hallinnon avoimuus, selkokielen ja monikanavainen viestintä, alueellinen osallistuminen, osallistuva suunnittelu ja budjetointi, asukaslähtöisyyttä edistävät käyttäjä- ja asiakasraadit, asiakaskokemuksen ja palautteiden hyödyntäminen, toimivat aloitekäytännöt sekä kansalaistoiminnan kannuste- ja tukimenettelyt. Kaupunginvaltuusto asettaa kaupunkistrategiassa ja talousarviossa osallisuuden ja vuorovaikutuksen painopisteet ja tavoitteet.

Keskustan valtuustoryhmä on kysynyt valtuustoaloitteessaan, millaisiin toimenpiteisiin kaupunki aikoo ryhtyä, jotta selvitetään todellisia ja konkreettisia toimenpiteitä asukasvaikuttamisen kanavoimiseksi kaupunginosapohjaisesti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on selvittänyt yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa tilojen maksutonta asukaskäyttöä. Tavoitteena on avata toimipisteiden tiloja kaupunkilaisten käyttöön ja tukea osallisuusjärjestelmän tavoitteita alueellisesta vaikuttamisesta ja yhdessä tekemisestä, kaupunkilaisten oman toiminnan ja aktivismin tukemisesta sekä asukkaiden osaamisen hyödyntämisestä.

Päiväkodit ja peruskoulut ovat leimallisesti oman alueensa palveluita ja ne tekevät aktiivista yhteistyötä perheiden ja huoltajien kanssa. Sekä varhaiskasvatussuunnitelma että perusopetuksen opetussuunnitelma korostavat uudella tavalla huoltajien osallisuutta päiväkodin ja koulun toimintaan. Myös koulujen vanhempainiltoja on kehitetty toiminnalliseksi ja huoltajia aktivoivammaksi. Monissa kouluissa ja päiväkodeissa toimii vanhempainyhdistyksiä ja vanhempainryhmiä.

Vuosien 2013-2016 aikana Helsingissä kehitettiin osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa alueellista yhteistyörakennetta, jonka tarkoituksena on ollut lisätä alueellista yhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä poistaa yhteistyön esteitä. Mukana ovat olleet mm. koulut, päiväkodit, neuvola, kotipalvelu, kouluterveydenhuolto, perheneuvola, lastensuojelu, nuorisotalot, seurakunnat, leikkipuistot, Luotsi, Klaari ja liikunta- ja kulttuuritoimi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala suhtautuu työn jatkamiseen myönteisesti.

Palveluverkkoprosessia on kehitetty aikaisempaa osallistavammaksi. Vuosaaren palveluverkkotarkastelussa kehitettiin toimintamalli, jota on käytetty se jälkeen tulleissa palveluverkkotarkasteluissa. Keskeistä siinä on asukkaiden mukaan ottaminen ja osallistaminen prosessin alusta lähtien. Palveluverkon vaihtoehtoiset ratkaisut on tuotettu koulun huoltajien, koulun vanhempainyhdistyksen, koulun johtokunnan ja koulun henkilöstön kanssa yhdessä. Osallisuutta on toteutettu erilaisissa työpajoissa, asukastilaisuuksissa ja sähköisesti. Prosessin eri vaiheissa tiedotusta on myös lisätty ja käytetty eri kanavia. Palveluverkon kehittämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin eri palveluiden kanssa. Eniten yhteistyötä on tehty rakennusten tiloihin ja kuntoon, kaavoitukseen ja väestöennustukseen liittyvissä asioissa.

Keskustan Helsingin valtuustoryhmä on esittänyt valtuustoaloitteessaan kaupunginosavaltuustojen perustamista. Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 periaatelinjausten mukaan Helsingin johtamisjärjestelmään ei olla perustamassa kuntalain 36 §:n mukaisia alueellisia toimielimiä.

Tämän linjauksen mukaisesti kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata kaupunginosavaltuustojen perustamista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kirsi Verkka, opetuskonsultti, puhelin: 310 84026
kirsi.verkka(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.09.2017 § 38

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin keskustan valtuustoryhmä ehdottaa valtuustoaloitteessaan, että kaupunginosavaltuustojen avulla voitaisiin siirtää päätöksentekoa asukkaiden lähelle.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että aloitteessa tunnistettu tarve tuoda osallisuus lähemmäksi ihmisten arkea on erittäin tärkeä. Lautakunta näkee kuitenkin, että tämä ei ole oikea hetki aloittaa näin mittavaa harkintaa päätöksentekorakenteen muuttamisesta.

Kuten aloitteessa todetaan, osana johtamisuudistusta on aloitettu myös uuden osallisuus- ja vuorovaikutusmallin rakentaminen. Ehdotus on tulossa syksyn 2017 aikana päätöksentekoon tavoitteena, että se voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 2018 alusta.

Ehdotuksessa vahvistetaan alueellisen osallistumisen edellytyksiä tavoilla, jotka ovat nousseet asukkaiden kanssa tehdystä yhteiskehittämisprosessista. Ehdotuksessa alueellista osallisuutta vahvistettaisiin mm. jokaiselle kaupunginosalle nimetyllä kaupungin työntekijällä (stadiluotsi), joka auttaa saamaan asioita eteenpäin kaupungin suuntaan ja voi toimia kokoavana voimana alueen yhteiskehittämisessä. Tämän lisäksi stadiluotsi vastaa alueellisten keskustelu- ja kehittämisfoorumien rakentamisesta yhdessä asukkaiden ja järjestöjen kanssa. Tämän lisäksi ehdotuksessa tullaan esittämään alueellisen osallistuvan budjetoinnin käynnistämistä vuoden 2018 alusta, joka antaa asukkaille suoraan päätösvaltaa rajatusta osuudesta kaupungin budjettia.

Vuonna 2017 voimaan astunut kuntalaki tekee mahdolliseksi kaupunginosavaltuustot. Kuten aloitteessa todetaan, kaupunginosavaltuustot ovat käytössä myös monissa pohjoismaisissa pääkaupungeissa.

Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 periaatelinjausten mukaan Helsingin johtamisjärjestelmään ei olla perustamassa kuntalain 36 § mukaisia alueellisia toimielimiä. Näin ollen mahdollisten kaupunginosavaltuustojen käyttöönottoa ei ole osallisuus- ja vuorovaikutusmallin yhteydessä selvitetty.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että ennen mahdollisten kaupunginosavaltuustojen harkintaa olisi viisasta saada kokemusta asukastoimijoiden kanssa yhdessä suunnitellusta osallisuus- ja vuorovaikutusmallista. Oikea kohta harkinnan käynnistämiseksi olisi valtuustokauden 2017–21 lopussa tehtävä strategiakauden arviointi.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tommi Laitio, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja, puhelin: 310 89045
tommi.laitio(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.09.2017 § 242

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi Helsingin keskustan valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta koskien selvitystyön tekemistä kaupunginosavaltuustojen perustamisesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Sosiaali- ja terveystoimialalla toteutetaan omalta osaltaan Helsingin kaupungin osallisuusmallia. Osallisuuden keskiössä on asiakkaiden ja kuntalaisten tiedon saannin turvaaminen riittäväillä ja monipuolisilla neuvontapalveluilla. Sosiaalisen raportoinnin avulla välitetään sellaista tietoa, joka liittyy sosiaaliseen hyvinvointiin ja sosiaalisiin ongelmiin. Tätä tietoa raportoidaan päätöksentekijöille, kuntalaisille, virkamiehille ja poliitikoille ja tietoa hyödynnetään palvelujen ja alueiden kehittämisessä. Myös kaikista saaduista palautteista viestitään kuntalaisille osallistuja- ja vaikutus -verkkosivulla.

Asukastalotoiminnalla tuetaan yhteisöllisyyttä ja alueellista vaikuttamista. Asukastalot mahdollistavat lähidemokratian toteutumista tarjoamalla tiloja alueellisille toimijoille sekä toimivat verkostojen ja asukasyhdistysten kumppaneina. Asukastalot vahvistavat ja kokoavat alueen eri väestöryhmiä osaksi aktiivista väestöä, vahvistavat kansalaistaitoja ja raportivat alueellisista ilmiöistä. Alueilla toimii yhdyskuntatyöntekijöitä, jotka mahdollistavat yhteisen keskustelun asukkaiden kanssa.

Kaupunginosapohjaisen vaikuttamisen tukemisessa on keskeistä asukasyhdistysten ja kaupunginosaseurojen sekä muiden kuin kaupungin asukastaloja ylläpitävien tahojen avustaminen.

Asukastalojen avustustoiminta on keskitetty kaupunginhallitukselle vuodesta 2017 alkaen. Tätä aikaisemmin suuren osan näistä avustuksista myönsi sosiaali- ja terveyslautakunta. Tällä hetkellä sosiaali- ja terveyslautakunta avustaa sosiaali- ja terveystalan järjestöjä, joilla on toimintaa sekä kaupunkitasoisesti että paikallisesti. Hakemusten käsittelyssä selvitetään aina, millä alueella avustettavaksi haettava toiminta toteutetaan ja miltä alueilta toiminnan piiriin voidaan hakeutua.

Tulevan sote-maakuntauudistuksen tavoitteena on ottaa asiakkaat ja asukkaat mukaan tasavertaisina kumppaneina palvelujen suunnitteluun, tuottamiseen ja kehittämiseen maakuntien järjestämisvastuulla olevassa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asukastalotoiminta ja asukasyhdistysten, kaupunginosaseurojen sekä muiden kuin kaupungin asukastalojen avustaminen vahvistaa kunta-laisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia ja siten lisää kunta-laisten hyvinvointia ja terveyttä."

Käsittely

12.09.2017 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen jälkeen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia uusi kappale seuraavasti: "Lautakunta esittää huolensa siitä, että monet kaupunginosat ovat viimeisen 25 vuoden aikana olleet hyvin aliedustettuja kaupunginvaltuustossa. Edustuksen vinoutuneisuuden vaikutuksia ja eri ratkaisumalleja tulisi selvittää."

Vastaehdotus 1 raukesi kannattamattomana.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Ulla Tyyskä, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 42210
ulla.tyyska(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.09.2017 § 84

HEL 2017-006089 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle Helsingin keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloitteesta koskien kaupunkilais-ten omaehtoista toimintaa seuraavan lausunnon:

Helsinki on toteuttanut johtamisjärjestelmän muutoksen, jossa siirryttiin pormestarimalliin, toimialalautakuntiin ja toimialoihin. Tässä valmistelussa lähtökohtana oli, että Helsingissä ei siirrytä alueellisiin toimieli-miin. Uusi johtamisjärjestelmä tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden teh-dä asioita aikaisempaa koordinoitummin ja kehittää alueellista osalli-suutta nykyistä toimivammaksi. Asioiden valmistelu ei enää tapahdu vi-rastokohtaisesti, vaan laajemmin toimialalla. Tämä antaa hyvät edelly-tykset tarjota kaupunkilaisille paremmat ja monipuolisemmat alueellisen osallisuuden mahdollisuudet.

Kaupungin uuden osallisuusmallin valmistelussa alueellisen osallisuu-den kehittäminen on ollut yksi keskeisistä elementeistä. Kaupunkiym-päristölautakunta pitää tärkeänä, että alueellisen osallisuuden näkökul-ma toteutuu kaupungin toiminnassa nykyistä paremmin ja jokainen toi-miala asettaa tähän kytkeytyviä kehittämistavoitteita ja seuraa niiden toteutumista.

Kaupunkiympäristölautakunta ei pidä tässä vaiheessa perusteltuna aloittaa selvitystyötä kaupunginosavaltuustojen perustamisesta. Osalli-suuden kehittymistä on kuitenkin seurattava tiiviisti ja kyettävä arvioi-maan tilannetta uudelleen, kunhan uuden johtamisjärjestelmän ja uu-distetun organisaation toiminnasta on saatu enemmän kokemuksia.

Toinen tärkeä osa osallisuusmallia on osallistuvan budjetoinnin laajen-taminen. Osallistuvassa budjetoinnissa on syytä huolehtia alueellisesta kattavuudesta. Alueellisuuden näkökulmasta on tärkeää varmistaa, että osallistuvan budjetoinnin kautta eteneviä kaupunkilaislähtöisiä ideoita toteutetaan eri puolilla Helsinkiä.

Kaupunkiympäristölautakunnan toimialalla esimerkiksi täydennysraken-tamisen merkitys tulee kasvamaan. Jatkossa yhä isompi osa kaupunki-rakentamisesta on täydennysrakentamista olemassa olevissa kaupun-ginosissa. Tämä on haasteellista ja merkitsee myös sitä, että kaupunki-laiset on kyettävä ottamaan ennakoivasti mukaan kaupungin kehityk-sestä käytävään keskusteluun. Kaupungin on kyettävä myös nivomaan kaupunkilaislähtöiset kehitysajatukset nykyistä paremmin mukaan

29.11.2017

osaksi suunnitteluprosessia. Tässä tarvitaan toimivaa vuoropuhelua kaupunkilaisten kanssa kaupunginosatasolla.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaupunkiympäristön toimiala edistää avointa vuoropuhelua kaupunkikehityksestä, kehittää alueellisen osallisuuden käytäntöjään, on mukana kaupunkitasoisessa alueellisen osallisuuden kehittämisessä ja tekee tiivistä yhteistyötä toimialojen välillä, hyödyntää aikaisempia parhaita käytäntöjä sekä asettaa tavoitteita toiminnan tuloksellisuudelle ja vaikuttavuudelle ja seuraa tavoitteidensa toteutumista. Toimialan on myös varmistettava riittävät resurssit osallisuuden parantamiseen tähtäävien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi